

SÄKYLÄN KUNTA ISOSÄKYLÄN KOULU

Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Toimintaohjeet oppilaiden tai henkilökunnan kriisitilanteisiin

Päivitetty 2.5.2018.

Toimintaohjeen tarkoitus

Auttaa koulu yhteisöä toimimaan oppilaiden auttamiseksi selviytymään koko koulu yhteisöä koskettavista kriisitilanteista, estää psyykkisiä ja fyysisiä haittavaikutuksia, tukea aikuisten ja lasten toipumista.

Kenelle kriisityö kuuluu:

- kriisityö kuuluu jossain määrin kaikille koulun työntekijöille
- kriisityö kuuluu oppilashuoltohenkilökunnalle ja OHR:n työhön

Koulun kriisiryhmän jäsenet:

- rehtori
- koulupsykologi
- kouluterveydenhoitaja
- ko. luokan opetushenkilökunta/ koulun opetushenkilökunta

Kriteeri kokoontumiselle / kriisiryhmän toimintamalli:

- Kun on tapahtunut mieliä järkyttänyt äkillinen onnettomuus tai onnettomuuden uhka.
- Koulun kriisiryhmä kokoontuu samana päivänä kun tieto oppilasta / oppilaita kohdanneesta kriisistä on tullut koululle.

Yhteistyötahot:

- Säkylän seurakunta
- Rauman Ankkurpaik, puh. 02 83785600 Rauma, puh. 02 83785605 Eura

Kriisiryhmän tehtävät:

- laatii koulun kriisitoimintamallin
- luo yhteydet paikallisiin yhteistyötahoihin
- perehdyttää koulun henkilöstöä kriisitilanteiden varalle
- informoi oppilaita, vanhempia ja paikallisia yhteistyötahoja kriisitoimintamalleista
- organisoii toiminnan kriisitilanteissa
- arvioi kriisitilanteissa toteutettuja toimia
- pitää kriisitoimintamallin ajan tasalla
- arvioi, milloin tilanne vaatii ulkopuolisia auttajia ja milloin selvittää omin voimin

Kriisiryhmän toimintamalli:

I Koulun kriisiryhmä kokoontuu

II Rehtori ja opettajakunta kokoontuu miettimään

- miten kertoa asiasta oppilaille
- miten kohdata lasten ja nuorten reaktiot
- miten tukea surevia oppilaita
- miten tukea henkilökuntaa
- miten kertoa asiasta vanhemmille
- miten kohdata tiedotusvälineet

III Tarvittaessa yhteys kunnan kriisikeskus Ankkuripaikkaan tai muuhun oppilashuoltohenkilökuntaan debriefing-tilaisuuden järjestämiseksi.

UHKA- JA VÄKIVALTATILANTEET

SISÄINEN TAI ULKOINEN UHKA RAKENNUKSESSA

Koulun palo- ja pelastussuunnitelmassa (oppilashuoltosuunnitelman liitteenä) kuvataan toimintatavat tulipalotilanteissa ja ulkoisen uhatessa.

VÄKIVALTAINEN ja HÄIRIKÖIVÄ OPPILAS

- Oppilashuoltosuunnitelma liitteenä on erillinen toimintaohje oppilaan rajoittamistilanteisiin.

ASEELLINEN UHKA

- Soita 122 ja pyydä poliisin apua.
  - Tiedota rehtoria tai seuraavaa henkilöä kriisiryhmän listassa.
  - Lukitse kulkuväylät ja ikkunat.
  - Lukitse luokan ovi ja sammuta valot.
  - Pidä oppilaat luokassa, poissa ovilta ja ikkunoista.
  - Istu oppilaiden kanssa lattialla ja pyri rauhoittamaan tilannetta.
  - Pidä jatkuvasti yhteyttä poliisiin.
  - Älä päästä oppilaita yksin kotimatalle.

POMMIUHKA PUHELIMESSA

- Kuuntele tarkasti – älä keskeytä.
- Yritä merkitä muistiin koko viesti.
- Tiedota rehtoria tai seuraavaa henkilöä kriisiryhmän listassa.
- Soita 112 ja pyydä poliisin apua.

- Koulu on tyhjennettävä nopeasti. Kuulutus tehdään keskusradion kautta.
- Koulu tyhjennetään pelastussuunnitelman mukaisesti.

POMMIUHKA SÄHKÖPOSTILLA TAI MUULLA TAVOIN

- Säilytä todiste.
  - Tallenna sähköpostiuhkaus.
  - Toimi pommiuhkan toimintaohjeen mukaisesti

PANTTIVANKITILANNE

- Toimi rauhallisesti.
- Neuvottele ja kysele uhkaajan tarkoitusperiä.
- Voita aikaa ja koeta löytää yhteistyömahdollisuudet.
- Toimi tilannekohtaisesti.

VAKAVA ONNETTOMUUS TAI SAIRASTUMINEN

Arvioi tilanne.

- Selvitä, mitä on tapahtunut. Älä hätäännä.
- Pyydä tarvittava määrä lisäapua.
- Älä jätä potilasta missään vaiheessa yksin.

Pelasta hengenvaarassa olevat ja estä lisäonnettomuudet.

- Älä vaaranna omaa tai muiden turvallisuutta.
- Poista ulkopuoliset henkilöt onnettomuuspaikalta.

Anna hätäensiapu.

- Ensiapuvälineet löytyvät opettajien huoneesta ja teknisen työn tiloista.
- Geelikylmäpusseja on opettajien huoneen jääkaapissa.

Tiedota rehtoria asiasta.

Toimita potilas jatkohoitoon.

- Erittäin vakavissa onnettomuuksissa soita hätänumeroon 112, tee hätäilmoitus ja ohjaa ambulanssi paikalle.

Ilmoita tapahtuneesta loukkaantuneen huoltajalle.

Akuutin tilanteen jälkeen voit hakeutua tarvittaessa työterveysasemalle.

PÄIHTEET

OPPILAS PÄIHTYNEENÄ KOULUSSA

- Ilmoita asiasta koulun rehtorille tai kriisiryhmän listassa seuraavana olevalle henkilölle.
- Terveystenhoitaja arvioi oppilaan terveydentilan ja tarvittavat hoitotoimenpiteet.
- Jos terveydenhoitaja ei ole paikalla, rehtori tai joku muu kriisiryhmän jäsen arvioi hoitotarpeen ja huolehtii oppilaan hoitoon saattamisesta.
- Ilmoita asiasta oppilaan huoltajalle.
- Jos akuuttia hoitotarvetta ei ole, huoltaja velvoitetaan hakemaan oppilas kotiin.
- Jos oppilas on erittäin huonokuntoinen, tilaa ambulanssi, puh.112
- Käsittele tarvittaessa asiaa luokassa oppilaiden kanssa rauhallisesti ja asiallisesti.

Toimenpiteet ja seuranta

- Järjestetään yksilökohtainen moniammatillinen oppilashuoltoryhmä.

HENKILÖKUNTAAN KUULUVA PÄIHTYNEENÄ KOULUSSA

- Estä henkilön pääsy oppitunnille. Ohjaa henkilö pois yleisistä tiloista.
- Ilmoita rehtorille. Työntekijä viedään työterveyshuoltoon tilanteen edellyttämin keinoin.
- Jatkotoimenpiteet toteutetaan Säkylän kunnan yleisten ohjeiden mukaan.

KUOLEMANTAPAUS KOULUYHTEISÖSSÄ

Tiedottaminen

- Ensiksi tieto rehtorille.
- Opettajakunnalle tiedotetaan asiasta.
- Kriisiryhmä kokoontuu ja tekee suunnitelman, miten tilanteessa edetään.

Oppilaan kuolema

- Kuolemasta kerrotaan koko koululle.
- Muistotilaisuus vanhempien toiveita kuunnellen.
- Pulpetti pidetään luokassa jonkun aikaa.
- Pulpetin päällä kynttilä.
- Luokassa oppilaiden kanssa keskustellaan tilanteesta ja sen herättämistä tuntemuksista mahdollisesti jonkun kriisityöntekijän tuella.
- Mahdollisten sisarusten luokissa keskusteluja järjestetään tarpeen ja tilanteen mukaan.

Työntekijän kuolema

- Kuolemasta kerrotaan koko koululle.
- Muistotilaisuus/hiljainen hetki.
- Opettajan/avustajan kuolema käsitellään luokissa asiasta keskustellen mahdollisesti kriisityöntekijän tuella.
- Työyhteisön yhteinen tilaisuus, jossa keskustellaan asiasta kriisityöntekijän kanssa.

Lähiomaisen kuolema

- Omaisten ja oppilaiden kanssa keskustellaan, miten ja kenelle kaikille asiasta ilmoitetaan.
- Oppilaalle järjestetään mahdollisuus keskusteluun.
- Selvitetään jatkohoitomahdollisuudet.
- Informoidaan omaisia jatkohoitomahdollisuuksista.

LAPSEN ITSEMURHAPUHEET

Jos oppilas puhuu itsemurhasta tai kuolemasta, se on hätähuuto – ainakin avunpyyntö. Vaikka se olisi pelleilyä, lapsi pyytää apua ja kaipaa huomiota. Asia kannattaa ottaa vakavasti ja lasta tulisi kuunnella. Aikuisen tulisi osoittaa, että lapsesta välitetään. Itsemurhaan ja itsetuhoisuuteen liittyvät puheet ovat alakoulun oppilaan kohdalla psyykkisen huonovointisuuden ja masentuneisuuden merkki.

Asia on erityisen vakava mikäli:

- Itsemurhapuheen lisäksi lapsella on vaikeuksia olla muiden lasten kanssa.
- Lapsen koulutyöskentely on erityisen passiivista.
- Lapsen olemus on alaviritteinen.
- Lapsi on omaan maailmaansa vetäytynyt.

Asia muuttuu akuutiksi, mikäli lapsen käytös nopeasti muuttuu aktiiviseksi ja aggressiiviseksi. Silloin ”onnettomuusalttius” on suuri. Myös aggressiivinen käytös voi olla masentuneisuuden merkki.

Jos lapsella on itsetuhoisuuteen viittaavaa puhetta tai käytöstä, puhu asiasta huoltajien ja terveydenhoitajan, koulukuraattorin tai koulupsykologin kanssa. Heidät tavoittaa päivisin ainakin puhelimitse. Informoi huoltajaa, että tulet kertomaan asiasta koulun oppilashuoltohenkilöstölle. Asia on syytä käsitellä yksilökohtaisessa moniammatillisessa oppilashuoltoryhmässä.